

ΦΩΝΗΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 20 του Μάρ 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δεσμός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 248

Μη ζητάς στα λατινικά πώς θα μιλήσεις
καλά γεωμετρικά. Ρώτα τη μάνα σιδή σίτι,
τά παιδιά σιούς δρόμους, τόν άτιλοϊκό άδρωπο
σιό πάζαρι. Κοίταξέ τους σιό σιόμα πώς μι
λούν κ' έτσι γράφε.

ΛΟΥΘΗΡΟΣ

Ο καιρός γροφιάς λέει καινούρια πράγματα
με συνηθισμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ. Η «Άρρωστη Δούλη» (συνέχεια).
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Από την άφορμή ενός λόγου
για τόν εθνικό έπος τών νεωτέρων Ελλήνων (τέλος).
Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ. Στόν αλόγου τής Τέχνης.
ΑΡΓ. ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Για τήν «Άλλαξ Αξίουσας».
ΣΩΜΕΡΙΤΗΣ. Μιά Άθηναϊκή Ιστορία (συνέχεια).
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Δέκα: Άρβανίτης, Ρήγας Γκόλφης, Ν.
Χαντζής, Α. Παλιμής.
ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΑ -- Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ -- ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΟΡΜΗ ΕΝΟΣ ΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ *

Τό σημαντικώτερο από τά έργα τού κριτικού
δέν είναι νά εξετάξη μοναχά τούς δρόμους πού τρα-
βάει ο νοός, μέ νά σημαδεύη τούς τόπους γιά τά
νοήματα τών καινούριων δρόμων. «Έκ τής επιδράσεως
τού άκριτικού έπους—είπε ο Πολίτης—καί επί τής
αναγεννωμένης λογοτεχνίας ήμων πολλά προσδοκώ-
μεν αγαθά. Είναι βεβαίως εύρος, άπερίοριστος ο ό-
ρίζων τού ποιητού, καί οι δεσμοί τού τόπου καί τού
χρόνου δέν πρέπει νά παρακωλύσω τήν έλευθερίαν
τής διανοίας αύτου. Άλλ' είναι επίσης βέβαιον ότι
τό έργον αύτου είναι διαρκέστερον καί ή από τούτου
έντύπωσις βαυτέρη, όταν τας ρίζας αύτου έχη εις
τό πάτριον έδαφος. Διά τούτο άσραλεστότη άφετη-
ρία τής νέας Έλληνικής ποιήσεως δύναται νά χρη-
σιμεύση τό εθνικό έπος εν ώ παρακολουθώμεν τήν
ιστορικήν ανάπτυξιν τής ελληνικής ψυχής, καί όπερ
πραγματευόμενον περί τής συγκρούσεως τού έλλη-
νικού πρός τόν μουσουλμανικόν κόσμον καί τήν ύπερο-
χήν τού ελληνικού έπιδεικνύον, καί προσωινζόμενον
τήν ήριστικήν τούτου καθυπερτέρησιν, περικλείει τά
ιδεώδη καί τούς πόθους τού Έλληνικού γένους».

Η ιδέα τού Διγενή καί τά τραγούδια τού Δι-
γενή, τί θησαυρός γιά τήν Ποίηση πού φιλοδοξεί
μαζί νά ταιριάξη τά δύο ιδανικά τής Τέχνης: τόν
άρμονικό αντίλαλο τής εθνικής ψυχής, καί τής ψυ-
χής τού τεχνίτη τό έλεύτερο κελεύδιμα! Μαζί ένα

*) Η άρχή του στό 245 φύλλο.

κήρυγμα, κ' ένκ όνειρο. Όποιος από μας κρυφονοιά-
θει τέτοιο θησαυρό, πρέπει μαζί νά νοιώση καί μία
βαθειάν άνατριχίλα. Άλλοι ποιητές μεγαλόστομοι
σέ άλλα έθνη ξαναπήραν τες ήρωϊκές παράδοσες τών
προγόνων τους καί ξανατραγουδήσαν μεσαιωνικά τρα-
γούδια μέ τό βάθος τού νοού τους καί μέ τήν τέχνη
τού καιρού τους. Όμως τά έργα τους αύτά — από
τό Chaucer τόν Πατριάρχη τής άγγλικής Μούσας
κι από τό Σπένσερ, ως τόν Τέννyson καί τόν Ούγ-
κώ λ. γ. — μπορεί κανείς νά πη πώς τιμητικά φε-
νερόνουν πιά πολύ τήν άτομική ψυχή τών ποιητών
εκείνων. Γιατί οι πατρίδες τους από καιρό σά νά
τραβήξαν πιά μπροστά, σά νάφήσανε πίσω τούς ίπ-
ποτικούς αύτους κύκλους, τούς ήρωϊκούς αύτους μύ-
θους, Καρλομαγνούς, Άρθούρους, Ρολάντους, Νι-
βελουγγεν, καί ξέρω γώ τί άλλο — τό νόημά τους
σά νά είναι πιά περσσότερα, καί γενικώτερα, τού
παν-σοτινού ανθρώπου, σημαντικό, παρά, ξεχωριστά,
μιας πατρίδας. Δέ συμβαίνει τό ίδιο, νομίζω, μέ τήν
παράδοση τού Άκριτά. Τούτη ζή πιά πολύ στό έ-
θνος: κι ός μέν έχη τό έθνος όλω, διόλου φωτεινή
τή συνείδηση τής ζωής τού Άκριτά. Από τόν καιρό
εκείνο μπορεί νά πη κανείς πώς τό ιδανικό τού έ-
θνους βήμα δέν έκαμε μπροστά. Βρισκόμαστε ακόμα
στό βυζαντισμό μέσα, μέ τις μεγάλες του ιδέες, μέ
τις μεγάλες του φλόγες, μέ τις μεγάλες του πρό-
ληψες, μέ τις μεγάλες του τύφλες. Ο Διγενής Ά-
κριτάς. Τι μοναδικό πολύτιμο παννί γιά νά κοπή τό
μοναδικό πολύτιμο έργο, καθώς μας δίνει νά τό κα-
ταλάβουμε ο Πολίτης, καθώς είν' εύκολο νά τόνει-
ρευτή κάθε γερός ποιητής. Στόν καιρό μας, έπηρεα-
σμένοι από γνώμες, λογικές κέπως, όμως άβαστες
καί μισές, άκουστών κριτικών καί καλολόγων φρά-
γων, πιστέψαμε — κι ακόμα πολλοί τό πιστεύουν —
πώς τό μεγαλόσχημο έπικό ποίημα είναι είδος πε-
ρασμένο, νεκρό. Έτσι έδώ καί λίγα χρόνια κάποιος
ξένος λεπτόγλωσσος ψυχολόγος σημειώνανε πώς είναι
άδύνατο ή δραματική τέχνη νά καλλιεργηθή, καί νά
ξαναβίση, από τούς κύκλους τών στοχαστικών (αυ-
τό προτού νά γίνη παγκόσμια γνωστό τό έργο τού
Ίψεν) Τά ίδια είπαν καί γιά τήν τραγωδία. Δέν
είναι έδώ καιρός καί τόπος νά πλοώθώ σέ τέτοιες θεω-
ρίες. Σημειώνω μοναχά πώς τό έπικό, καθώς καί τό
δραματικό, στοιχείο τής ποιητικής τέχνης είναι ού-
σιαστικό, καί είναι άχώριστο από κάθε ποίηση κάθε
καιρού, ανεξάρτητ' από τή μορφή πού παίρνει, κα-
θώς φανεράνεται στην ιστορία: κι ακόμα καί ή μορ-
φή αύτή, πού τή νομίζουμε περασμένη καί πεθαμμέ-
νη, μπορεί νάναστηθή καί νά ξαναγυρίση στό είναι
από τή μάγισσα πνοή τού ποιητή. Ο Διγενής Ά-
κριτάς είναι ήρωας έπικός πιά πολύ άπ' όλους κα-
μωμένος γιά νά ξαναφανή τώρα έδώ, άγνάντια μας·
ή ιδέα του άνταμώνει τά δύο σπουδαία γνωρίσματα
τού ζωντανού εθνικού έπους: τό νά είναι μακροσμένο

από τόν καιρό μας, καί τό νά μέν είναι σθυσμένο
από τόν καιρό μας. Τό ποίημα πού άήξ έδωροφόρει
εις τήν ανθρωπότητα έπος έραμιλλον τής Γλιάδος»,
κατά τό λόγο τού Πολίτη, καί πού πρέπει νά είναι
τόνερο τών ποιητών, τό ποίημα αύτό δέ μας δώ-
καν οι βυζαντινοί τάχα μέ τό δώκαν, τήχθ θά
μας τό δώσουν, τήχθ μέ τό δίνουν οι σημερινοί ;

*

Είναι κάποιος ζωγράφος, πού παραγγεμμένοι νά
ζωγραφίσουν από παντού τούς τοίχους παλατιών ή
εκκλησιών, — έργο πού χρειάζεται καιρό γιά νά γίνη
καί καιρό γιά νά φανή άκέραιο, — άγάλια άγάλια, καί
στό μεταξύ, καθώς τό δουλεύουν, δίνουνε τού κό-
σμου, στά καλλιτεχνικά σαλόνια, ή όπου άλλου,
μικρά ή μεγάλα κομματια τού έργου, άπλά σκίδια
ή πιά συμπληρωμένες του μεριές. Τό έργο δέ ορανηκε·
μά φάνεται ο ζωγράφος πού τό δουλεύει. Έτσι
μπορεί νά πούμε καί γιά τό ποίημα τόνειρευτό, άνα-
λογα. Άκόμα δέν τό είδαμε άκέραιο. Μά προετοιμά-
ζεται, σχεδιάζεται, αγωνίζεται νάβγη στή ζωή,
γλήγερη ή άργά — τί πειράζει; — θά τό χαρούμε, ό-
σοι τούς άξίζει νά χαιρούνται τέτοια. Μά χρειάζε-
ται ματιά προσεχτική, καί σκέψη χωρίς πρόληψες,
γιά νά πιστέψουμε στόν έρχομό του. Μας τόν δεί-
χνει ο δρόμος πού τραβάει ή Πολιτή μας, όχι μο-
νάχ' από τότε πού βγήκε στό φώς ή μεγάλη ιδέα
τού Διγενή, ύστερ' από τά πρώτα τυπώματα τών
χειρογράφων, μά καί πολύ προτύτερ' ακόμα. Ο δη-
μιουργικός νοός τού Σολωμού συνιστανετα πώς ή
εθνική ιδέα πάει πλατύτερ' ακόμα καί πέρ' από τό
21 κι από τήν τούρκικη σκλαδιά, καί πώς πηγά-
ζει μέσ' από τούς βυζαντινούς καιρούς. Κ' έτσι σκε-
διογράφησε τό «Νικηφόρο Βρυεννιο». «Είς ταν ψυχή
του, έλεγε ο Σολωμός, μιλώντας γιά τόν ήρωά του
— ήθελε νά κλείση τό μέλλον τής Έλλάδος (').
Έτσι: θά τόν ιδανικοποιήσε ή — καλλίτερα — θά τόν
έδιγενοποιήσε. Καί τού Βαλαωρίτη τά παλληκάρια,
οί άρματωλοί καί οι κλέφτες πού κάθε τόσο περνο-
διαβαίνουν στους στίχους του, πλαταίνοντας τήν
καρδιά μας, φουτωμένοι από τό αίμα είναι τών ά-
κρίτηδων καί τών άπαλατών. Τά τραγούδια τού Βα-
λαωρίτη είναι σά μία πιά καλοσυνείδητη συνέχεια
των κομματιών τού άκριτικού κύκλου. Τραγουδάει
ο Γκαϊτε σ' έν' από τά τραγούδια τού «Διβανιού»
του τή χαρά τού ποιητή πού φέγγεται καί κολιμ-
πάει μέσα στά νερά τού Εύφρατη· ας τό κρατήση
τό κύμα στό χέρι του ο ποιητής, φτάνει νά είναι
άχνό τό χέρι του: τό κύμα μέσα στό χέρι του απο-
κρυσταλλώνεται όλοστρογγύλο». Στά νερά τού Εύ-
φρατη (καί τί περίεργη τύχη νά είναι τά περίγυρα
τού ίδιου ποταμού τά κέντρα τών άκριτικών κατορ-

(1) Σολωμού "Απαντα. Βιβλιοθήκη, Μαρσελί. σ. 154.

θωμάτων) σκύβει με πόθο ή νεοελληνική ποίηση, μά μέσα στάγνα της χέρια δέν αποκρυσταλλώθηκε ακόμα πλαστικά τὸ ἥρωϊκό νερό. Δέν κράτησε ακόμα στά χέρια της τὴ μεγάλη μορφή τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, δλόβολη, νὰ ποῦμε, καθὼς μᾶς φάνταζε ὕστερ' ἀπὸ τὰ γνωστά μεσαιωνικὰ ποιήματα πού τυπωθῆκαν, καὶ καθὼς δίνει ἀφορμὴ γιὰ τὸ μελέτημα τῆς μορφῆς αὐτῆς ἢ ἔρευνα τῶν ξένων καὶ δικῶν μας σοφῶν ἀπάνου στά ποιήματα ἐκεῖνα καὶ στᾶλλα τὰ δημοτικά τραγούδια τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου. Μά μήτε πού εἶτανε δυνατὴ τέτοια ἐμπνευση πρὶν ἀπὸ τὰ 1875. Κι ἀξίζει νὰ σημειωθῆ πὼς τὸ ἀνάστημα τοῦτο στὴν ἱστορία τοῦ κειροῦ μας τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα συνέπεσε μᾶζι μὲ τὸ θαμποχάραμα μιᾶς νέας ποιητικῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὸ 1880 καὶ ὄωθε. Μὲ τὸ θαμποχάραμ' αὐτὸ, καθὼς καὶ ἄλλοτε τὸ σημείωσα (1), δέν εἶναι ξένη καὶ ἢ ἐπιρροὴ τοῦ συγγραφείας τῆς «Νεοελληνικῆς Μυθολογίας». Τὸ ἐπαγγελμένο ποίημα, καθὼς τἀλαφροζάνειζε ἀπόμακρα ὁ Πολίτης, πιστεύω πὼς σιγὰ σιγὰ προετοιμάζεται ἀπὸ τὴ γενεὰ μας τὴν ποιητικὴν ὅμως εἶναι δύσκολο ἀπὸ τώρα νὰ ξεχωριστῆ καὶ νὰ γνωριστῆ καὶ νὰ τιμηθῆ καθὼς πρέπει τέτοιο προετοιμασμα.

*

Μπορεῖ κανεὶς νὰ μαντεύῃ, ἀπὸ τὰ σημάδια πού δείχνονται, ἀνάμεσα στᾶλλα, πὼς ὁ νέος ποιητής, ἐκεῖνος πού, στὸ πείσμα τοῦ λογιωτατισμοῦ, τὸν ἔδωξε τὸ λογιωτατισμὸ ἀπὸ τὸν κόσμον του, καὶ παραδέχτηκε γιὰ κάθε του νόημα τὴ γλώσσα τὴ δημοτικὴ, ἐκεῖνος πού γιομίζει τὸ πατήρι του ἀπὸ τἀναθρυστικὰ νερὰ τῶν ἐθνικῶν πηγῶν, ἀρχίζει νὰ ἐρωτεύεται μὲ τὴν εἰκόνα καὶ νὰ παίρνῃ δυνάμη ἀπὸ τὸ σύμβολο τοῦ Διγενῆ. Ὅποιος προσέχει στὸ ζετύλιμα τῆς ποιήσεώς μας βλέπει πότε σὲ δυὸ τρεῖς στίχους, πότε σὲ κομμάτια, πότε σὲ πῶ συμπληρωμένα ποιήματα κατὶ ἀπὸ τὴ ζωγραφιὰ τῆς διγεντικῆς, κατὶ ἀπὸ τὴν ἐμπνευση καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπρατῆ τὴν ἀκριτικὴν. Ἀπὸ καιρὸ οἱ σύγχρονοι ποιητὲς μας ἀρχίζουν καὶ δανεῖζονται ἀπὸ τὸν κύκλον ἐκεῖνο τὰ δανεικὰ τους λογιῆς λογιῆς. Ἀτύχημα πὼς δέν ἔχω εἶτομα τώρα τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν μας ὄλων καὶ τὰ σχετικὰ δείγματα ἢ ἔργα. Σημειώων πρόχειρα ὅτι μού ἔρχεται στὴ θυμῶση τὴ στιγμὴ τούτη. Ὁ ποιητὴς τοῦ «Γύρου τῶν ρυθμῶν»

(1) Βλέπε «Γράμματα» τομ. Α. «Τὸ θαμποχάραμα μιᾶς ψυχῆς».

ἔχει χρόνια τώρα πού καταγίνεται μ' ἓνα πολυστιχο ποίημα πού ἥρωας του εἶναι ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας. Τὸ ποίημα ἀνέκδοτο· κάποια κομμάτια του φανήκανε μόνο ἔδω κ' ἐκεῖ. Δὲ θὰ περάσαν τρία χρόνια πού εἶδα σὲ μιὰ ἐφημερίδα πὼς ἓνας ἄλλος ποιητὴς διάβασε σὲ κύκλον φίλων του δρᾶμα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Διγενὴς Ἀκρίτας». Κάποιοι στίχοι τοῦ Χρηστοβασίλη εἶναι σὰ μεταφερόμενοι, πῶ ἀπλωμένοι, ἀπὸ ἐπικὰ ἀκριτικὰ λαογραφήματα, παραμῦθια καὶ τραγούδια. Κάποτε ἄκουσα τὸν Προβελέγγιο νὰ μᾶς ἐμπιστευεται, καθὼς τὸ συνηθίζει, μὲ τὴν ἱερατικὴν του μεγαλοπρέπεια, πὼς τὸ «Νικηφόρο Φωκά», τὸ δρᾶμα του πού ὀλοένα τὸ γράφει καὶ τὸ γράφει, τότε φαντάστηκε σὺν ἓνα Διγενῆ. Μέσα στὸ δρᾶμ' αὐτὸ παίζει κάποιο πρόσωπο, ἀνάμεσα στᾶλλα, κ' ἓνας ἀκριτῆς. Ὁ «Σιδερόκαρδος» τοῦ Δροσίνη, σὺν ἀπὸ κύκλον ἀκριτικὸν γεννημένος. Τοῦ Καρακίτσα ὁ «Ἀρματωλὸς» — ξέρουμε μονάχα τὸ πρῶτο του κεφάλαιο ἀπὸ ἓνα φύλλον τῆς «Ἀκρόπολης» — σὺν ἀκριτικὸν πεζοποίημα τοῦ ἥρωϊσμοῦ τὸ φαντάζομαι. Καὶ μέσα στὸ «Νουμᾶ» πού ἔδωκε καὶ δίνει δείγματα, ἔδω πῶς περίσσια κ' ἐκεῖ πῶς μετρομένη, τοῦ μεταχειρισμοῦ τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας σὲ κάθε εἶδος λόγου, καὶ σ' ἄλλα φύλλα, ὁ κ. Ν. Βέης μᾶς ξεφάνερωσε τὴν ἀκούραστη ἐνέργεια τοῦ νοῦ του σὲ ψαξίματα καὶ ἀπάνου στὸν ἀκριτικὸν κύκλον. Καὶ θὰ εἶτανε μετριοφροσύνη πού δὲ θῆσταν' ἔδω, νὰ μὴν ἀναφέρω πὼς δλόφωτος ὁ ἴσκιος τοῦ μεσαιωνικοῦ ἥρωα ἀπὸ χρόνια τώρα σὰ μαγεμένα τὴν τραβᾶ καὶ τὴ δικὴ μου τὴ φαντασίαν. Σ' ἔδω κ' ἐκεῖ σκόρπιους στίχους μου, καθὼς οἱ «Ἰκμοὶ καὶ Ἀνάκαιστοι», ὁ «Χαιρετισμὸς τῆς Κύπρου», ὁ «Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου», ἢ «Φλογέρα τοῦ βασιλιά», σημάδευε τὸν οὐρανὸ τῆς φαντασίας μας, πότε μὲ τοῦ περτάστερου τὴ γοργάδα, πότε μὲ τοῦ κομήτη τὸ φεγγάδι, ὁ ἴδιος ὁ Διγενὴς. Μά καὶ ἀπὸ χρόνια τώρα, στὴν ἀρχὴ ὄνειρευόμενα νὰ ζανκστοχαστῶ καὶ νὰ ζανκπιαστῶ τὸ ποίημα τοῦ Διγενῆ, καθὼς μᾶς περιώθησε στά χειρόγραφα τῆς Ὄζωνίας, τῆς Ἄντρος, τῆς Τραπεζοῦνας· πιστὰ νὰ τἀκολουθῆσω ἐκεῖνα, καὶ μὲ τὴν προσπάθεια μονάχα τοῦ καθαρῆς ἀπὸ τὰ ἄμουσα καὶ τὰ περιττὰ, καὶ νὰ τὰ ἐνοργανώσω, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδέαν τῆ σημερινῆ, μὲ τὸ σημερινὸ τὸ στίχο. Τὸ καθάρισμα τοῦ ἀκριτικοῦ ἔργου πού ἐνοσεῖ ὁ Κρουμπάχερ γινόμενο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ κριτικοῦ (καθὼς τἀναφέρει στὸ λόγο του ὁ Πολίτης), ἐγὼ τὸ φαντάστηκε χαρασμένο ἀπὸ τὸ κοντύλι τοῦ ποιη-

τῆ. Μά ὕστερα, καὶ λίγο λίγο, ἢ σκέψη μου γιὰ μορφήν πού θῆδινε στὸ ποίημα τοῦτο ἔλλαξε μᾶζι καὶ μ' ἄλλες ἀλλαγῆς μέσα μου, ἀναφερόμενες καὶ στὴν οὐσία καὶ στὴ μορφή τῆς Τέχνης, σύμφωνα μὲ λογῆς μακριάθε φερτῆς καὶ ἀπὸ μῆτα μου φουρωμένες ἐντύπωσης κ' ἐπιρροῆς. Κι φαντάστηκε τὸ πλάσμα μου σὺν πῶ βαθιὰ καὶ γενικώτερα· καὶ οἰλοδόγησα νὰ κλείσω μέσα του ὄχι μονάχα τὴ μελλόμενη τὴν Ἑλλάδα, καθὼς ζητοῦσε ὁ Σολωμὸς γιὰ τὸ βυζαντινὸ τοῦ ἥρωα, μὰ καὶ τὰ τωρινὰ τῆς καὶ τὰ περασμένα τῆς· καὶ μὲ κείνον ἀκέρια νὰ σαρκώσω καὶ ἀκομμάτιαστη τὴν Ἑλληνικὴ ψυχῆ. Καὶ δρᾶμα τότε φαντάστηκε τὸ Διγενῆ Ἀκρίτα.

*

Δέν ξέρω τώρα πὼς καὶ πότε, καὶ ἂν θὰ πῆρη σάρκα τὸ μεγάλο μου τόνειρο. Τώρα ξέρω μονάχα πὼς ὅτι γυροῦσε λαχταρίζοντας ὁ Πολίτης, ξέρω πὼς ὅτι ἢ Ποιήσῃ μας κυνηγῆ ὁμορφά καὶ γενναῖα νὰ πιάσῃ καὶ νὰ πλάσῃ στά χέρια τῆς, ἔρχεται στερνός, μὰ πρῶτος μέσα τρῶς πρῶτος, καὶ μᾶς τὸ προκηρύττει ὁ Ψυχάρης. Στὸ ξώφυλλον καθένος βιβλίου του, πού κάθε χρόνο μᾶς δίνει, ἀπὸ καιρὸ τώρα διαβάζω, στερνὰ στερνὰ ἀνγκυγεμένο, μὰ καὶ διωριμένο νὰ κλεπῆ τὴν κορφήν τοῦ μεγαλοκίμωντος ἔργου του, διαβάζω: «Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης. Ἰστορικὸ δημοτικὸ μυθιστόρημα». Δέν ξέρω γιὰ τοὺς ἄλλους, μὰ ἐγὼ ἀσκαλευτὰ τὸ πιστεύω πὼς καὶ μὲ τὸ ἔργο τοῦτο ὁ ποιητὴς σοφός εἶναι προωρισμένος νὰ βάλῃ μιὰ τελειωτικὴ σφραγίδα στὸνευρολόγευτο ἐθνικὸ μας ἔπος, δουλεύοντας γιὰ ὄλους μας.

Στὴν «Ἀγώναν» τοῦ κ. Λαμπρινῆ, φύλλον ποιητικῶν καὶ προσεχτικῶν μελετῆς κάποια ζητήματα, καὶ πού γιὰ κάποια ἄλλα ζητήματα καὶ ἔχει μισαιωνικὲς ἰδέες καὶ πολλὰ πρόχειρες, ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν τούτου ἴσα ἴσα τοῦ λόγου τοῦ Πολίτη, καὶ μῆσα σ' ἓνα ἀρθρῶν σωστὰ βαλμένο γιὰ τὸ ἴδιον ἔργο. ἢ νέα μας Ποίηση χαρακτηρίζεται, στρογγυλὰ καὶ συνοπτικὰ μὲ τόνομα παραλαύουσα. Τέτοιο χωρτὸ εὔκολα τὸ λές, μὰ δύσκολα τὸ ὑποστηρίζεις. Κι νὰ γιατί μίλησα ἔδω πέρα ὄχι μὲ γενικὰ λόγια μόνον, μὰ κάπως πῶς χερτοιαστὰ καὶ μὲ κάποια ὀνόματα, καὶ τὸν ἐαυτὸ μου ἀκόμα μνημονεύοντας, γιὰ νὰ θυμῆτω κ' ἐγὼ τὸ δρόμον πού τραβᾶ ἢ ποίησῃ μας μέσα καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημαντικώτατον κόσμον, καὶ τῆς ἐλπίδος πού μᾶς γεννᾶ. Κι θῆθελα νὰ πῶ πὼς θῆπρεπε, ὄχι μὲ ἀπέδεια νὰ μνημονεύεται, μὰ

παντρεμένη, καὶ πού ὁ ἄντρας τῆς ὁ Στέφανος Δινάρδος, εἶτανε ὑπὸ κληρῶν σ' ἓνα Ἰπουργεῖο. Τὸν εἶχε πῆρει ἀπὸ ἀγάπη, ἀπὸ ἔρωτα. ἴσως καὶ ἀπὸ κάτι περισσότερο, ἀπὸ λύσσα ἐρωτικὴ. Πολὺ δὲ βᾶσταζε, ἢ λύσσα, δὲ βᾶσταζε οὔτε τὰ τρία χρόνια πού περᾶσαν ἀπὸ τὸ γάμον, ἐπειδὴ στὸ μεταξύ δέν πᾶθαν οἱ κοκκεταριῆς, οἱ κεραταισιῆς, τὰ τσάπια καὶ τὰ νᾶξια, μ' ὅτι παλληκᾶρι καὶ ἂν ἀπαντοῦσε. Οἱ φλιρταριῆς οἱ περιφημῆς, πού λένε οἱ Ἑγγλέζοι καὶ τώρα οἱ Παρισίανοι. Πολλῆς φορῆς ὑποψιάστηκε ὁ ἄντρας τῆς, τοῦ πόνεσε, μὰ δέν ἔφερε τὸν τρόπο νὰ τῆς φερθῆ. Ἐξανάρχιζε ἢ ἐβγενία τῆς μὲ τὸν Πάβλο. Φρέσκος, νόστιμος, παχουλός καὶ ὅσο φαντάζεσαι ἄπειρος, τῆς γέμισε τὸ μάτι. Τὸ παιχιδὶ κατάντησε κίντυνος γιὰ τὸ παιδί. Ἐφταίγε ἢ Αἰζα, ἔφταίγε ὅμως καὶ ὁ μικρός. Ὁ πατέρας του, στὸ Χαμονοκόρρι, σὴ δέν εἶτανε ἀκόμη τὰ πράματα προχωρημένα κ' ἐμοιζέ γιὰ γέλιο τὸ κόρτε τοῦ ἄμουστακου ἱραστῆ, τοῦ ἔκαμε κρατήρηση σοβαρῆ σὺνάμα καὶ γλυκειά. Δέν ἄκουσε ὁ Πάβλος. Στὸ Παρίσι, ἀφοῦ γυρίσανε, δὲς του καὶ τὰ κρυφουσαντήματα. Τὸς τσᾶκωσε ὁ Στέφανος Δινάρδος ἓνα δειλινὸ σὲ κάποιο δημόσιον κῆπο, ἐκεῖ πῶς φιλιόντανε στόμα μὲ στόμα. Σκάνταλο φοβερό. Συχύστηκε

κατάκαρδα κατάβαθα ὁ Ἄντρας. ὁ κενονικός, ὁ τίμιος ἄθροπος. Μίλησε δυνατὰ. Ὁ Πάβλος, ζεματιμένος, ἀποσβολωμένος στὸ πρῶτο πρῶτο ξαφνιασμα, κατὶ ἔτκζε, μὰ τὸ κάτω κάτω πολεμοῦσε μεσα του νὰ μὴν πειστῆ μὲ κενόταν τρόπο. Παλε δέν ἄκουσε καὶ πάλι τοὺς τσᾶκωσε ὁ Δινάρδος. Ὁ τι καὶ ἂν εἶπεγε ὅτι καὶ ἂν ἔκανε ὁ Ἄντρας, τοῦ κενου. Ὅχι τόσο ἀπὸ ἀγάπη, ὅσο ἀπὸ φιλότιμο καὶ ἀκόμη πῶς πολὺ ἀπὸ πείσμα. τὸ παιδί ζακολουθοῦσε πίσω τὰ δικὰ του. Τὸ πείσμα του μάλιστα τὸ περνοῦσε γιὰ θέληση καὶ καμάρωνε, δίχως νὰ καταλάβῃ πὼς τὸ πείσμα εἶναι ἴσα ἴσα ἀντίθετος τῆς θέλησης, ἀφοῦ ἢ θέληση στηρίζεται πάντα σὲ λόγο, ἐνῶ ἴσα ἴσα τὸ πείσμα λόγο δέν παραδέχεται. Πῶς ἀνόητο, πῶς σιχαμένο, πῶς ἄταχτο ἀπὸ τὸ πείσμα δέν ἔφερε τίποτις ὁ Ἄντρας. Καὶ τὸν παιδεσε καὶ τὸν βρᾶνιζε, γιὰτὶ ἔβλεπε πὼς ἄδύνατο νὰ κατορθώσῃ τὸ παραμικρὸν σὰ νὰ βρισκότανε μπροστὰ σὲ ντουβάρι, γυριόντας λογικὴ ἐκεῖ πῶς ἀφτιά δέν ἔχει. Τοῦ ἔκοψε τὴ δυνάμη του, καὶ γιὰ τὸν ἐκοπτό του καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους τόντις τὰ κενώματα τοῦ Πάβλου, ἀπὸ τὴν ψυχικὴν διαθεση πού δώσανε τοῦ Ἄντρας, φέρανε κάμποσα δυσάρεστα φέρανε καὶ κάμποσα ὀλέθρια γιὰ τὴν ὑγείαν τῆς Κα-

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Ὁ Ἄντρας ἀνήσυχος καὶ ἀφτός γιὰ τίς δυὸ. Ἐτρεχε ἀπὸ τὴ μιὰ κάμαρα στὴν ἄλλη. Σκόλη δέν εἶχε καὶ νὰ δῆτε πού τοῦ ἄραζε κιάλας. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἔδινε πάντα θάρρος. Ἀπελιζότανε μόνο σὺν ἔβλεπε πὼς ἐρχότανε κατὶ καὶ τοῦ ἔκοψε τὴν ἐνέργεια. Κ' ἴσα ἴσα, ἐκεῖνο τὸ χειμῶνα, ἐπεσε ἀπάνου στὶς δυνατῆς του τίς πλάτες ἓνα βᾶρος πού ἀδύνατο νὰ τὸ ζετινάζε, ἐπειδὴ χρειάζότανε ξένη ἐνέργεια νὰ τοῦ τὸ σηκώσῃ. Μιὰ κακορίζικη, ἀνόητη ἀκατάστατη δουλειὰ πού βαστοῦσε ἀπὸ τὸ καλοκαίρι. Ὁ γιός του ὁ Πάβλος, ἓνα παιδί δεκαεταῖα χρονῶ πού σπούδαζε ἀκόμη στὴ Ναρτικὴ Σχολή, ἐπᾶσε στὴν ἐξοχὴ ἐργολαβίαν μὲ τὴν ἀνιψιά τῆς Ἄνας, τὴ Αἰζα, μιὰ νέα γυναῖκα εἴκοσι τριῶ χρονῶ,

* Ἡ ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλον.

στεφάνι να της πλεχτή, γιατί φαίνεται πως πάει έ-
σα ολο ίσα στην καρδιά της εθνικής ζωής. Η νέα
Έλληνική Ποίηση, γενικότερα, και χωριστά, ή ση-
μερινή μας, ή νέα μας Ποίηση, έξω από κάποιες μι-
κρολεπτομέρειες κ' εξαιρετικά και όχι τόσο ουσια-
στικά τυχόν παραπατήματα, μπορεί να περηφα-
νεύεται πως στέκεται όρθη και στέκεται γερή και
πως μπροστύτερα τρέχει, ανάμεσα σε λογής υποκεί-
μενα κι αντικείμενα γύρω της γονατιστά κι άρρω-
στημένα και στεκάμενα. Ο νέος ποιητής Άγγελος
Σικελιανός μιλεί σ' ένα ποιηματάκι του για κά-
ποιους δρόμους της Κέρκυρας

Πού ό Σολωμός συνήθαγε ν' ακολουθώ τά βράδια.

Μέσα στους δρόμους αυτούς μπασιμένη ψάχνει ή
Μούσα μας, και δε θά χαθή, και δε θά χάνη.

*

Άπό την Ποίηση που έκαμε δική της τον Ό-
μηρο με την Όδύσεια του Ησλύδα και με την Ί-
λιάδα του Πάλλη δεν είναι πολυμρό να προσμένη κα-
νείς κ' ένα καινούριον Όμηρο άκριτικό. Μα ή Όμη-
ρος, αυτός τάχα, τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότε-
ρο, δε θά μπορεί να παρουσιασθή με κανένα άλλο
φάρμακον, παρά το φάρμακον του κλασσικού έποποιού:
Όσο κι αν παρκαπάνω θέλησα να θυμίσω πως τά
είδη του λόγου δεν πεθαίνουν θανάτους παντοειδούς,
τόση δεν κρίνω διόλου περιττό να προσθέτω εδώ πως
ή άνασταση των ειδών αυτών γίνεται παντα πύο
πολύ στην ουσία παρά στή μορφή, και πως δεν είναι
διόλου αντίθετη με τους νομούς που ζευλιόγοντας
μεταμορφώνουν τά πράγματα. Ένα λιγότερο κομ-
ματι στιχυουργικό μπορεί να κρατή μίσα του συμ-
πυκνωμένη την ουσία που βρισκότανε μια φορά κ' έναν
καιρό σε χιλιάδες στίχους: τον τόπο που έπιανε ή-
λος' ένα έπικό ποίημα τον πιάνει τώρα, με ίδια
σημασια, ένα σε πεζο λόγο μυθιστόρημα. Ένας
ποιητής με τά μάγια του στίχου του και με τή χά-
ρη του να ρωνάζη στους Λαζάρους «Δεφρο έξω»,
και οι Λαζάρου να πετιούνται έξω με τά σάβανα
τους, ένας τέτοιος ποιητής μπορεί να ξαναζήση
μπροστα μας την άμφορά της άρχαίας τραγωδίας
με τό ύφος της, με τά θέματά της, και με τά έ-
ξωτερικά της γνωρίσματα: με τό ήμα' αυτό δε ση-
μαίνει πως δεν μπορεί ένα δράμα, παρμένο από τή
σύγχρονη ζωή με πρόσωπα της ζωής, και τά ταπει-
νότατα και τά πιο συνειθισμένα, με τή γλώσσα την
πεζή της άπλής κουβέντας, να μάς δώση τον έλεο

και τό φόβο του άρχαίου, και τραγικότερα, κι ακό-
μα πιο βαθιά.

Τό βιβλίο του Ίδα «Μαρτύρων και ήρώων αί-
μα» είναι γραμμένο, καλά καλά, από πραγματιστή
πεζογράφο, θετικά και συγκρατητά, με τό ύφος που
ταιριάζει στην πεζογραφία, και με προφύλαξη που
στέκει όσο μπορεί μακριά άπ' τά λυρικά μεγκλό-
στομα ξεφωνητά. Και όμως κάθε κεφάλαιο του έρ-
γου αυτού με ή λυρικώτατη συγκίνηση δίνει, σε να
διαβάξης ώδες του Καλβου. Η «Άρρωστη δούλα!»
Υπάρχει θέμα πιο νατουραλιστικό, πιο πρόστυχο
για τους γαλαζοαίματους; Και όμως ή τρόπος που
μεταχειρίζεται ή τεχνίτης ζωγραφίζοντας την εικό-
να του, τής δίνει της άρρωστης τραγική σπουδαιό-
τητα σοφοκλαϊκής ήρώισσας, καθώς είναι σοφά και
παράξενα μαζί σφιχτοπλεγμένα τά τιποτένια πεζά
ιστορικά της δούλας με την ύψηλονόητη ποίηση του
Σοφοκλή. Ο αϊριανός άκριτικός Όμηρος ποιός ξε-
ρει: με τί φόρεμα θά μάς προβάλη! μπορεί να είναι
λυρικών μικροτραγουδιών σκαλιστής, μπορεί να είναι
δουλετής σύντομων έπικών κομματιών: μπορεί να
είναι ύμνων και ιστοριών πολυτέλειδων δημιουργός:
μπορεί να είναι δραματικός συγγραφέας: μπορεί να
είναι μυθιστοριογράφος.

Μά ίσα με τότε τό έργο τό συμπληρωμένο που
πλησιάζει στο δικό μας άκριτικό ιδανικό πιο πολύ
από ήλλη, έα είναι: και θά ήταν κρίμα να μην ά-
ναφερθή τόνομα του σε τέτοιο λογής ήρωον σαν αυ-
τό. Τό έργο τούτο είναι ή «Έρωτόκριτος». Ο Κορ-
ναρος ή όποιος κι αν είναι ή ποιητής του — αν δεν
είναι ή άνευρετός άκριτικός Όμηρος, είναι, βέβαια,
ή μεγάλος πρόδρομος του Όμηρου τούτου. Κ' εδώ
μου έρχεται στή σκέψη κάποιον άλλο πρόβλημα.
Πώς θά μπορούσε να ώρμηθής ή μελλόμενος αυτός
άκριτοπλάστης ποιητής από τό πλούσιο στή διαθέ-
σή του υλικό του άκριτικού κύκλου; Πώς θά τό με-
ταχειρίζοταν, αλλάζοντας το ή πιστά ακολουθών-
τας το, χωνεύοντας το, πλουτίζοντας το, με λογής
δανείσματα, με λογής ξεκαθαρίσματα, μαζί μιμητής
και πρωτότυπος δημιουργός, ίσως παρά Όμηρος πιο
πολύ Βιργίλιος. Στο ζήτημα τούτο μεγάλη βοήθεια
θα μάς δίνει ή Έρωτόκριτος πάλε, αξιολογώτατη
πρόταση για να αναπτύξουμε έφαρμοσμένες κάποιες
μας θεωρίες καλλογικές και να δείξουμε πως τά
μιμητικά στοιχεία είναι, με την άράδα και κατά
την περίσταση, σημάδια και άδυναμίας και ξεπε-
σμού, σημάδια και ξανακνησμού και άδυναμης. Άλλά

τέτοια υπόθεση χρειάζεται ξεχωριστή και βαρεία
δουλειά. Έδώ σταματούμε για τήν ώρα και δίνου-
με τέλος.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΙΑ

Πέρα ήκούστη σκεπάζει
πεθαμμένη ή Σαλαβιά.

Της Ίδίας ή χρυσαϊτός
τίς φτερούγες του ταυτώνει πιο πλαταϊές
πρός τά όρη, προς τό φώς.
ΠΑΛΑΜΑΣ. Δοδεδέκαλογος του Γύφτου.

Δούλευα χρόνια και καιρός σκυφτός πι στο χωράφι.
Παιδί σε' αλίτσι βάλθηκα, παιδί και στην άβηνα.
Τό χουγιατό μου σύρθηκε πολλές βολές στον κίμπο,
κι άκούστηκε πολλές βολές να τρίζη μου ή θουκέντρα.
Δουλειά από τά χαρίμματα και δίχτα ως τό δειλί,
κ' ή νύχτα πάντα μου άγνωρη τί μ' είχε, άγκάλια ή ύπνος.
Δούλος τον κόσμν γνώρισα κι ή κόσμος δούλο με είδα.
Μπρός σ' άφεντίδες έτκυφε ως κ' ή ψυχή μου ήκούα,
και πάντα μου λαχτάρησα να σύρω τους τό βλέμμα
δίχως άκαμψό και σιχαμό, μά με σπληχνιά και πόνο.
Ο νοός μου είταν άτάραχη λίμνη ριχτή στον έδη.
Τον ήλιο δεν ανάβλεψα μήτε έννοιωσα τό φώς του,
ακ' με κάτσα ύψώνονταν σε κάθε τεύναγμα σου
και βλαστημούσα ως και τί, για τί φύτρωνα λαλούδα.

Μιά μίρα, μια όρα της δουλειάς, στον έρω κίμπο μόνος
πλατύ φτερουγιατάκι ήκουσε σιμά ήψηλά και γύρα.
και τό κεφάλι σήκωσα ποτή βολή στο εύράνιο
κι' ανάβλεψα τρανό πουλί καμαρωτά πατώντας.
Τραβούσε κατά τό βορριά, γύριζε προς τή δύση,
στή γένια μέσα λούζονταν, βουτούσε σ' άκρουρίνια,
πόσε στον ήλιο πύγαίνα, πόσε σε μένα έρχόνταν,
κι από τον κίμπο στις κερries κι' απ' τις έλιές στή έλάτια.

Άητέ, τό θέμα σου είτανε στή χαμηλά να φτάσης
για να ζυνηήσης μέσα μου κάθε χιμένο τόπο,
και ν' άναστήσης σ' άγνωστα, να φέρης τά καινούσια,
να γέρω και να κοιτηχτώ και νός να ιδώ πως είμαι.
Σιμά σου πήρεσ μου τό νού, τιμά μου και τό βλέμμα,
και κε' ήψηλά που ανέβαινε: πως με χυπούσε μέσα,
κι όπου στεκόσουν έδλεπα πλατύ τον κόσμο γύρα.
Μπαίγιο ή σκλητιά κ' είν' όνειρο για σε λεβεντσόνη
που έχρω πίνου μου ήμισα σε νού και σε κορμί μου.
Λεύτσον κόσμο νείεσαι: ρχτο το βλέμμα όλοθε
για να μύθση στις αύγες, να φερηθή τις νύχτες
και να ύψωθή σε μια άγκάλια που λαχταρεί όλα τάτρα.
Βάνα τ' αυτή κι άκράτητους γυρούς ήχους ν' ήκουσω,
και κρετέρω στή πρόσωπο έρες της πλάσης γ' αύρες.

τινούδας.

Η Κατινούλα στο μεταξύ πήγαίνα καλά. Σά
συλλογιόσασνε τή φρενή της άβώστια, είτανε κίο
λας νάπορήσης. Η όψη της καθόριε και γελαστή,
τά μαγουλά φρέσκα, ζωνρό τό μάτι: ή ύπνος άνα-
παφτικός και βρήης, ή έρεξη πρόθυμη. Λιγάκι πα-
ράξενος ίσως οι θερμοκρασίες, σαν πηδηγτες, σαν ά-
θάσιστες, άνεδραφτες: από τις είκοσι έξη του Σπο-
ρια ός τις άρχές του Μαρτη, δε δείχνανε ώστόσο
κανένα κρίσιμο κρυφοδούλεμα που να γινότανε μέσα
της: τά σημειώματα που κρατούσε ή Αντρέας λέ-
γανε με τή σειρά, 36°4 - 36°8, 36°5 - 37°4, 36 2
- 37°5, 36°2 - 37°, 36 6 - 37°5, 36°8 - 37°4,
36°6 - 37°6, 36°5 - 37 4, 36°4 - 37°5, 36°4 -
37°6, 36 3 - 37°1, 36°6 - 37°6, 36°3 37°4,
36°4 - 37°3, 36°1 - 37°3, 36°4 - 37°3, 36°3 -
37°7, 36°4 - 37°2, 36°8 - 37°4, 36°8 - 37°8,
36°2 - 37°4, 36°7 - 37°9, 36°3 - 37°8, 36° -
37°9, 36°2 - 37°5, 36°8 - 37°1, 36°1 - 37°8,
36°4 - 37°4, 36°4 - 37°5, 37°1 - 37°7, 37°4 -
36°8, 36°6 - 38°, 36°6 - 37°6, 36°7 - 37°8,
36°4 - 37°7, 36°1 - 37°5, 36°2 - 37°5, 36°3 -
37°7, 36°1 - 37°4, 36°6 - 37°7, 36°2 - 37°8,
36°2 - 37°4, 35°9 - 37°1, 35°9 - 37°5, 36° -

36 9, 36°2 - 36°8, 36°2 - 37°, 35°7 - 37°3,
35°7 - 37°, 36°4 - 37°5, 36°1 - 37°5, 36°3 -
36°9, 36°7 - 37°3, 35°8 - 37°5, 36°2 - 37°4, 36°4
37°5, 36°7 - 37°2, 36°2 - 37°4, 36°4 - 37°4,
36°5 - 36°8, 36°2 - 36°9, 36°5 - 37°1, 36°4 -
37°5, 36°3 - 37°5, 35°9 - 37°1, 35°9 - 37°4,
36°4 - 37°7, 36°7 - 37°4, 36°6 37°8, 35°8 -
37°1, 36°3 - 37°4, 36°3 - 37°8, 36°3 - 38°1
(κάτι άκολούθησε στην πληγή, 35°8 - 34°7, 36°4
- 37°6, 36°5 - 37°5, 35°8 37°9, 35°2 - 38°2,
(τό κρυολόγημα), 36° - 37°, 36°1 - 37°. 36°1 -
36°7, 36°4 - 38°1 (κάτι πάλε στην πληγή και
πάντα τό κρυολόγημα, 36° - 37°5, 36°6 - 37°5,
36°7 - 37°3, 36°1 - 37°2, 36°3 - 37°2, 36° -
37°1, 36° - 37°3, 36°4 - 37°2, 36°3 37°3,
36°3 - 37°9, 36°3 - 37°3, 35°9 - 37°2, 36°2
37°7, 36°1 - 37°1, 36°1 - 37°4, 36°6 - 37°5,
36°3 - 37°6 (χορίζε, όπως θά δούμε, ή πληγή να
θυμών), 36°5 - 37°5 (ως τις έξη του Μάρτη, έ-
σώκλειστα).

Λαμπρές θερμοκρασίες, μάλιστα σε τέτοιον θέ-
ση, κι ή κ. Άρτός έμοιζε φαριστημένος με τά σω-
στά του. Άπό την πρώτη δέφτερη φορά που είδε

την Κατινούλα, όταν έρχότανε άκόμη ή κ. Κουφής,
δήλωσε μπροστα του ή Άρτός, μ' ένα χαρούμενο
γαμόγελο, πως σίγουρο και θά γειανγ, άφου τό ή-
θέλε κίόλας ή άβώστη τόσο θερμα. Δέ φαίνεται να
τό είπε για να πειράξη τον Κουφέ, για να βγή κά-
ποις πιο ήλιος ή ίδιος, μιλώντας για τή ματριά
στο πρόσωπο του συναδέσφου του, ένα τάχα πήρε τά
μέτρα του και προσφύλαχτικε σε μολόγησε του Άν-
τρέας μονάχου, πως δύσκολα ματρεύονται διότιστα
τέτοιες άβώστιες, αν και πολυ έφοκός είναι να τις
περιποιηθής. Στάληθια, σάστιζε ή καινούριος ή για-
τρός με τήν όψη, με τά χρώματα, με τή γενική
κατάσταση της Κατινούλας. Τις όχτώ του Χριστού,
άκόμη πιο περήφανος ή φίλος και μάλιστα κατα-
ργητευμένος για τον καλό δρόμο που ακολουθούσε ά-
ζαφνα ή κοπέλλα. Τις είκοσι έξη του Έναρη, όταν
τονι ξεπροβόδεψε όπως συνήθιζε ή Αντρέας ως τήν
πάρτα της άλλιας, του έκαμε πάλε νόημα ή κ.
Άρτός πως μόλις έλιπιζε τέτοιο αποτέλεσμα σε τό-
σο λίγο καιρό. Δεν ζηγήθηκε όμως προπαίνω. Την
παρτακιέθ, δέκα του Φλεβαρή, του κατέβηκε, λέει,
μια ιδέα λαμπρή. Τό έμπου έκείνη, πές ή Χάρος
που κάθε μέρα έσταζε από τό σάπιο τό νεφρί της,
όσπου να της τό λιώση και να τή λιώση, βρήκε,